

PROJECTPLAN

KERKPLEIN 3

TE GENDRINGEN

Ecologie

Rapportage Projectplan

Kerkplein 3 te Gendringen

Opdrachtgever	Wonion Postbus 145 7071 BV Uft
Rapportnummer	4042.005
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	21 augustus 2018
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 0314 - 365150 doetinchem@econsultancy.nl
Opsteller	J.G. Boogaard, Bsc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	ing. E.R. Witter
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA	2
2.1	Locatiegegevens en huidige situatie	2
2.2	Verantwoording effectenstudie en verspreidingsinformatie	3
2.3	Deskundige begeleiding	4
3	VERSPREIDING VAN BESCHERMDE SOORTEN OP DE LOCATIE	5
3.1	Onderzoeksmethode	5
3.2	Onderzoeksresultaten	7
3.3	Resultaten per veldbezoek	7
3.4	Samenvatting	9
4	VOORGENOMEN INGREEP OP DE LOCATIE EN ONDERBOUWING	10
4.1	Voorgenomen activiteiten en manier van uitvoering	10
4.2	Doel en belang van de activiteiten	10
4.3	Planning en onderbouwing van de activiteiten	10
4.4	Alternatieven	10
4.5	Wettelijk belang van de ingreep	10
5	EFFECTEN VAN DE INGREEP OP FLORA EN FAUNA	11
5.1	Effecten op korte termijn op beschermde soorten	11
5.2	Effecten lange termijn op gunstige staat van instandhouding	12
5.3	Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming	12
6	TE TREFFEN MAATREGELEN	13
6.1	Inleiding	13
6.2	Mitigerende en compenserende maatregelen	13
6.3	Tijdstip en locatie mitigerende en compenserende maatregelen	13
6.4	Visuele inspectie voorafgaand aan de sloop	14
6.5	Duurzame maatregelen in nieuwbouw	15
6.6	Zorgvuldig handelen en zorgplicht	15
7	SAMENVATTING	16

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Wonion opdracht gekregen voor het opstellen van een projectplan in het kader de Wet natuurbescherming, ten behoeve van de voorgenomen sloop van de bebouwing op de onderzoekslocatie ter plaatse van Kerkplein 3 te Gendringen.

De volgende onderzoeksvragen zullen in onderhavige rapportage worden beantwoord:

- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied aanwezig?
- Welke functie heeft het plangebied voor de soorten?
- Wat is de omvang en duurzame staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populaties van beschermde soorten?
- Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen behouden?
- Welke eigenschappen van het gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
- Hoe groot wordt het succes van de te nemen maatregelen ingeschat?
- Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen?
- Zijn er voor de streng beschermde soorten geen meer bevredigende oplossingen.
- Welk wettelijk belang is er waardoor de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd?

Uit de quickscan flora en fauna, die door Econsultancy in juni 2017 is uitgevoerd (rapportage 4042.002), blijkt dat de bebouwing op de onderzoekslocatie geschikt is als verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. In het seizoen 2018 is soortgericht onderzoek verricht naar het voorkomen van de gewone dwergvleermuis in de bebouwing op de onderzoekslocatie. De resultaten van het onderzoek zijn weergegeven in hoofdstuk 3.

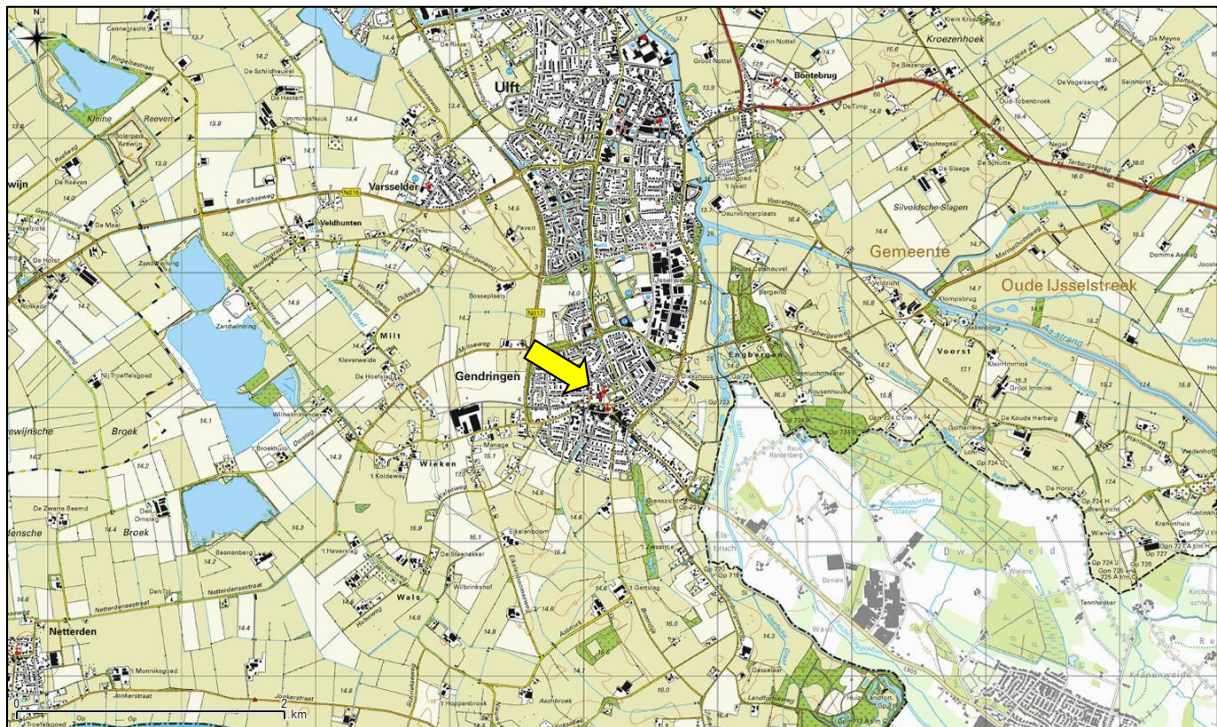
Uit het soortgericht onderzoek blijft dat in de te slopen bebouwing een functie voor de gewone dwergvleermuis aanwezig is. Om negatieve gevolgen voor de gewone dwergvleermuis te voorkomen worden maatregelen uitgevoerd die bestaan uit het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen, een visuele inspectie voorafgaand aan de sloop en het aanbrengen van permanente voorzieningen in de te realiseren nieuwbouw.

2 GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA

2.1 Locatiegegevens en huidige situatie

De onderzoekslocatie ($\pm 1.560 \text{ m}^2$) ligt aan het Kerkplein 3, in de kern van Gendringen. In figuur 1 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en directe omgeving weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 41 C (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 223.120$, $Y = 432.075$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft het woonzorgcentrum Maria Magdalena Postel. Het woonzorgcentrum is opgebouwd uit verschillende bouwlagen met spouwmuren en is voorzien van een plat dak. De bebouwing dateert uit de jaren '60 van de vorige eeuw.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 5 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Westzijde van de onderzoekslocatie.

Figuur 4. Binnenplaats aan de zuidwestelijke zijde.

Figuur 5. Oostzijde van de onderzoekslocatie.

2.2 Verantwoording effectenstudie en verspreidingsinformatie

Door Econsultancy is in juni 2017 een quickscan flora en fauna voor de locatie opgesteld (rapport 4042.002). De quickscan is uitgevoerd aan de hand van een bureaustudie en een veldbezoek. Het veldbezoek is afgelegd op 6 juni 2017. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de omliggende percelen onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Vanwege de aanwezigheid van diverse gebouwen is er met behulp van onder andere een zaklantaarn gezocht naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van onder andere vleermuizen, overige zoogdieren en vogels.

Uit de quickscan flora en fauna is gebleken dat de bebouwing op de onderzoekslocatie geschikt is als verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Omdat de functie van de onderzoekslocatie voor vleermuizen op basis van de quickscan flora en fauna niet kan worden vastgesteld, dient er nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de functie van de bebouwing voor de gewone dwergvleermuis.

De bebouwing op de onderzoekslocatie is niet geschikt als verblijfplaats voor laatvlieger vanwege het ontbreken van openingen die voldoende ruimte bieden als verblijfplaats voor laatvliegers. Ook is de onderzoekslocatie niet geschikt als broedlocatie voor huismussen en gierzwaluwen. Het gebouw heeft een plat dak en er zijn geen openingen in het gebouw die toegang geven tot ruimtes die geschikt zijn voor huismussen en gierzwaluwen om te broeden. Een broedgeval van gierzwaluwen en huismussen op de onderzoekslocatie is daarom uitgesloten.

2.3 Deskundige begeleiding

De deskundige die zijn betrokken is het project betreft een ervaren ecooloog¹. Econsultancy is lid van de branchevereniging 'Netwerk Groene Bureaus' en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

1 Alle ecologen van Econsultancy hebben op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of • Zijn als ecooloog werkzaam voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of • Zetten zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

3 VERSPREIDING VAN BESCHERMDE SOORTEN OP DE LOCATIE

3.1 Onderzoeksmethode

Voor het onderzoek naar de gewone dwergvleermuis zijn in de periode half augustus 2017 tot en met half juli 2018 in totaal zes veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonden en ochtenden uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureau's. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf, paarverblijf/baltsplaats en winterverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functie noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal uitgevoerde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van twee waarnemers per veldronde met uitzondering van het najaar. Verwacht wordt dat met zes bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitend kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek bestaat uit diverse veldbezoeken. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken. De rondes in augustus en september zijn gedurende het seizoen van 2017 uitgevoerd, de overige rondes in 2018.

Tabel I. Onderzoeksinspanning

	augustus 2017	september 2017		april 2018	mei 2018	juni 2018	juli 2018
vleermuizen	-	3 x avond			1 x ochtend*	2 x avond*	
— tijdstip							
— datum		Massawinterverblijf: 31 augustus en 7 september 2017 Paar/baltsverblijf: 7 september en 28 september 2017			19 april 2018	23 april en 26 april 2018	
— functie		paar/baltsverblijf en winterverblijfplaats			zomerverblijf	kraamverblijf	

De onderzoeksinspanning bevat één afwijking ten opzichte van het vleermuisprotocol. Het vleermuisprotocol stelt dat er optimaal er minimaal 10 dagen tussen het eerste veldbezoek en tweede veldbezoek voor massawinterverblijfplaats dient te zitten. Suboptimaal wordt in het vleermuisprotocol een minimum van 5 dagen aangehouden. Het laatste veldbezoek voor massawinterverblijfplaats diende uiterlijk 10 september 2017 uitgevoerd te zijn, maar omdat de weersvoorspellingen op 8, 9 en 10 september slecht waren met veel neerslag, is gekozen om het tweede bezoek op 7 september 2017 uit te voeren. Hierdoor zaten er 7 dagen tussen het eerste en tweede veldbezoek voor massawinterverblijfplaatsen. De afwijking heeft geen negatieve invloed gehad op de onderzoeksresultaten omdat de functie van de nabijgelegen kerk als massawinterverblijfplaats tijdens het eerste veldbezoek op 1 september 2017 al is aangetoond.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 10 °C. De windsnelheid lag beneden de 5 Bft. en er was geen sprake van neerslag, anders dan een lichte motregen.

3.2 Onderzoeksresultaten

3.3 Resultaten per veldbezoek

Ronde 1 - winterverblijf

Tijdens het eerste veldbezoek op 31 augustus 2017 waren de omstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig (13 graden, windstil en geen neerslag). Rond de nabijgelegen kerk zijn tijdens dit veldbezoek op drie plekken zwermende gewone dwergvleermuizen waargenomen, ongeveer tien per plaats (zie figuur 8). De aantallen wisselden maar de schatting is dat er circa 30 gewone dwergvleermuizen aan het zwermen waren. Bij de bebouwing op de onderzoekslocatie zijn geen zwermende dieren waargenomen. Tijdens dit veldbezoek is ook geen balts van gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Ronde 2 - paar- en baltsverblijf en winterverblijf

Het tweede veldbezoek is afgelegd op 7 september 2017. De omstandigheden tijdens deze ronde waren redelijk gunstig (15 graden, windkracht 3 Bft. en geen neerslag). Tijdens deze ronde is sporadisch een foeragerende en baltsende gewone dwergvleermuis rond de bebouwing op de onderzoekslocatie waargenomen. Bij de kerk zijn rond 22:30 uur twee invliegende gewone dwergvleermuizen vastgesteld (zie figuur 8) en rond 23:00 uur waren er 2 á 3 zwermende gewone dwergvleermuizen aan de noordoostzijde van de kerk. Er zijn deze avond geen zwermende vleermuizen bij de bebouwing op de onderzoekslocatie waargenomen.

Ronde 3 - paar- en baltsverblijf

De laatste baltsronde is op 28 september 2017 uitgevoerd. De omstandigheden waren redelijk gunstig met 16 graden, droog tot lichte nevel en windkracht 1 Bft. Er was deze avond weinig vleermuisactiviteit maar soms enkele minuten tot 15 minuten een baltsende gewone dwergvleermuis rondom de bebouwing op de onderzoekslocatie. De balts was zowel aan de achterzijde als de hoge delen aan de voorzijde (zie figuur 8). Ondanks dat het voor zwermende dieren bij massawinterverblijfplaatsen al laat in het seizoen was, zijn er tijdens dit veldbezoek bij de kerk 7 zwermende gewone dwergvleermuizen en één laatvlieger vastgesteld.

Ronde 4 - zomerverblijf

De eerste ronde in 2018 was een ochtendronde voor de functie zomerverblijfplaats op 19 april 2018. De omstandigheden tijdens deze ochtend waren voor het waarnemen van vleermuizen gunstig (12 graden, windkracht 1 Bft. En geen neerslag). Op deze ochtend is één invliegende gewone dwergvleermuis vastgesteld in de bebouwing op de onderzoekslocatie (zie figuur 6). De invliegopening bevindt zich aan de bovenzijde van de regenpijp aan de noordoostzijde van de onderzoekslocatie. Aan de westzijde van de onderzoekslocatie was veel foerageeractiviteit van meerdere gewone dwergvleermuizen maar deze zijn niet in de bebouwing op de onderzoekslocatie ingevlogen. Aan de noord- en zuidzijde was incidenteel een foeragerende of langsvliegende gewone dwergvleermuis aanwezig maar deze hadden geen binding met de onderzoekslocatie.

Figuur 6. Locatie van de invliegende gewone dwergvleermuis tijdens het veldbezoek op 19 april 2018.

Ronde 5 - kraamverblijf

De eerste ronde voor kraamverblijfplaatsen is uitgevoerd op 23 mei 2018. De omstandigheden waren deze avond erg goed (19 graden, windkracht 2 Bft. en geen neerslag). Aan de westzijde van de bebouwing op de onderzoekslocatie zijn circa 10 meter ten zuiden van de invliegopening van ronde 4 in totaal twee uitvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen (zie figuur 7). Aan de oostzijde van de onderzoekslocatie zijn circa 10 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, maar er zijn geen uitvliegende dieren vastgesteld. Aan de noord- en zuidzijde was tijdens deze ronde vrijwel geen activiteit van vleermuizen. Er waren geen aanwijzingen dat er in de bebouwing op de onderzoekslocatie een kraamverblijfplaats aanwezig is.

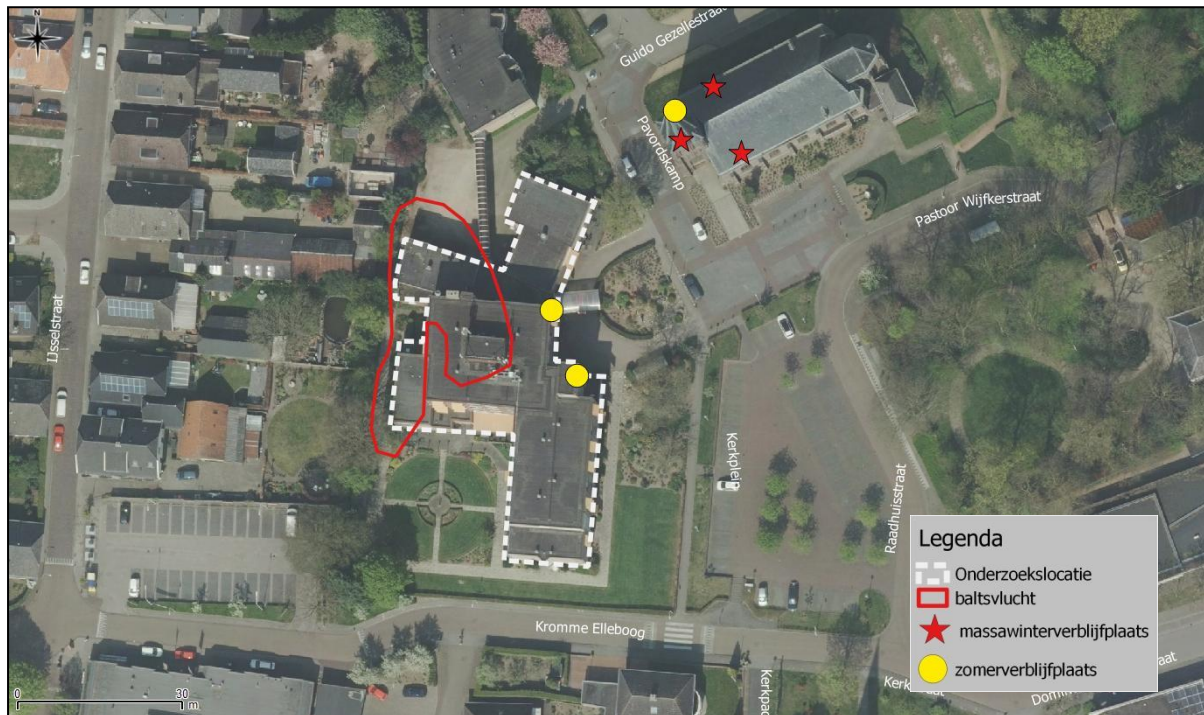
Figuur 7. Overzicht van beide zomerverblijfplaatsen in de onderzoekslocatie. Rechts is op 19 april en links op 23 mei 2018 vastgesteld.

Ronde 6 - kraamverblijf

Tijdens het laatste veldbezoek op 26 juni 2018 waren de omstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig (16 graden, windkracht 2 Bft. en geen neerslag). Tijdens deze ronde zijn geen nieuwe verblijfplaatsen aangetroffen. Er is één uitvliegende gewone dwergvleermuis vastgesteld vanuit dezelfde verblijfplaats als tijdens ronde 4. Aan de oostzijde was weer veel foerageeractiviteit van 10 á 15 gewone dwergvleermuizen, maar er is met zekerheid vastgesteld dat deze niet uit de bebouwing op de onderzoekslocatie kwamen. Door de bomen en struiken ten oosten van de onderzoekslocatie was niet exact te zien waar deze vleermuizen vandaan kwamen, maar omdat er ten oosten van de onderzoekslocatie verschillende oude woningen met dakpannen en oude schuren staan, bestaat de mogelijkheden dat in één van de woonhuizen ten oosten van de onderzoekslocatie een kraamverblijfplaats zit.

3.4 Samenvatting

In figuur 8 is een overzicht van de aangetroffen functies van gewone dwergvleermuizen weergegeven. Op de onderzoekslocatie zijn in twee zomerverblijfplaatsen van in totaal drie gewone dwergvleermuizen vastgesteld, waarvan één vermoedelijk zowel een paar- als zomerverblijfplaats is. Een massawinterverblijfplaats is in de kerk ten noordoosten van de onderzoekslocatie vastgesteld, het is daarmee uit te sluiten dat de bebouwing op de onderzoekslocatie een functie heeft als winterverblijfplaats.

Figuur 8. Functie van de gewone dwergvleermuis op basis van inventarisatie in de periode augustus 2017 tot en met juli 2018.

4 VOORGENOMEN INGREEP OP DE LOCATIE EN ONDERBOUWING

4.1 Voorgenomen activiteiten en manier van uitvoering

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing te slopen. Na afloop van de sloopwerkzaamheden zal op de onderzoekslocatie een nieuw woonzorgcentrum worden gerealiseerd.

4.2 Doel en belang van de activiteiten

Het bestaande gebouw is technisch en functioneel verouderd en zal daarom gesloopt worden. In het nieuw te bouwen gebouw kunnen ouderen wonen in een modern woonzorggebouw en kan op een verantwoorde wijze zorg verleend worden.

4.3 Planning en onderbouwing van de activiteiten

De start van de sloopwerkzaamheden is voorzien in medio maart 2019. Na afloop van de sloopwerkzaamheden zal worden gestart met het realiseren van de vervangende nieuwbouw. Of er eerst inpandig gesloopt zal gaan worden, is afhankelijk van het sloopplan van de aannemer.

4.4 Alternatieven

Sloop en nieuwbouw is de enige oplossing. Renovatie is daarentegen wel onderzocht. Maar kosten van een renovatie lagen dusdanig hoog in vergelijking tot nieuwbouw dat gekozen is voor sloop en vervangende nieuwbouw. Daarnaast werd met name functioneel niet het gewenste resultaat verkregen met een renovatie ten opzichte van het realiseren van nieuwbouw.

4.5 Wettelijk belang van de ingreep

De ontheffing op Artikel 3.5 lid 4 wordt aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit de habitatrichtlijn en in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De voorgenomen ingreep heeft als doel op een verantwoorde wijze zorg te kunnen verlenen, de ontheffing wordt daarom aangevraagd in het belang van de volksgezondheid. Gezien de ingreep locatiegebonden is en eenmalig van aard, vindt de ingreep plaats in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

5 EFFECTEN VAN DE INGREEP OP FLORA EN FAUNA

5.1 Effecten op korte termijn op beschermde soorten

In het plangebied zijn twee zomerverblijfplaatsen van in totaal drie gewone dwergvleermuizen aangetroffen, waarvan één plek zowel een zomer- als baltzverblijfplaats is.

Gewone dwergvleermuizen leven in netwerken van meerdere (lokale) populaties. De lokale populatie wordt gevormd door één of meerdere kraamkolonies, enkele niet-voortplantende groepen vrouwtjes en de mannetjes. Een kolonie gewone dwergvleermuizen bestaat uit de vrouwtjes die meerdere kraamverblijven gebruiken die elk enkele tientallen tot honderden vrouwtjes bevat. De netwerken van kraamgroepen zijn via de massawinterverblijfplaatsen aan elkaar verbonden. Het aantal dieren in een gebied is sterk afhankelijk van het voedselaanbod. Omdat de gewone dwergvleermuis een trage voortplanter is verloopt uitbreiding of herstel van een populatie niet snel.

Door de werkzaamheden worden er twee zomerverblijfplaatsen van in totaal drie gewone dwergvleermuizen aangetast, waarvan één zowel een zomer- als baltzverblijfplaats is.

Door de sloop van de onderzoekslocatie zijn de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis niet meer beschikbaar. De soort zal moeten uitwijken naar een alternatieve verblijfplaats. Vleermuizen maken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen waartussen ze regelmatig verhuizen. Een tijdelijk verlies van een zomerverblijfplaats van vleermuizen is over het algemeen in ecologisch opzicht daarom geen groot probleem. Om geen risico's te nemen ten aanzien van de planning van de werkzaamheden wordt voor de twee zomerverblijfplaatsen alternatieve verblijfplaatsen aangeboden.

Het is niet volledig uit te sluiten dat er met aanvang van de werkzaamheden een vleermuis in de bebouwing van de onderzoekslocatie aanwezig kan zijn. Als er geen maatregelen worden getroffen bestaat de kans dat met de sloopwerkzaamheden dieren worden verwond of gedood. Daarom dienen de werkzaamheden dusdanig moeten worden uitgevoerd zodat de kans op het doden en verwonden van dieren zo veel mogelijk wordt voorkomen.

Maatregel: aanbieden van 8 alternatieve verblijfplaatsen voor 2 zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

Maatregel: werken volgens een ecologisch werkprotocol.

Maatregel: Visuele inspectie voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden.

5.2 Effecten lange termijn op gunstige staat van instandhouding

Het “natuurlijke” aanbod van verblijfplaatsen voor vleermuizen ligt onder druk. Bij moderne bouwtechnieken zijn er minder verblijfsmogelijkheden. De nieuwbouw dienen daarom zodanig worden uitgevoerd dat na afloop van de werkzaamheden de nestlocatie wederom beschikbaar is voor de soort.

Maatregel: na afloop van de werkzaamheden dient de bebouwing wederom geschikt te zijn als zomerverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis.

5.3 Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5.

Met de voorgenomen werkzaamheden is er sprake van het vernielen van zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen. Volgens artikel 3.5 lid 4 is het verboden vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen te beschadigen of te vernielen. Voor dit artikel is een ontheffingsaanvraag van toepassing.

Artikel 3.5 lid 2 betreft het opzettelijk verstoren van dieren. Bij het weggagen van een vleermuis, als gevolg van de sloop is sprake van voorwaardelijke opzet en is het artikel van kracht, echter het verjagen heeft niet tot doel om de staat van instandhouding negatief te beïnvloeden, maar heeft juist tot doel om doden en verwonden te voorkomen. Er zullen echter handelingen verricht moeten worden die specifiek bedoeld zijn om dieren te verstoren. Econsultancy verwacht dat juridisch gezien er overtreding van het verbodsartikel aan de orde is en dat een ontheffing noodzakelijk is.

6 TE TREFFEN MAATREGELEN

6.1 Inleiding

De te nemen maatregelen zijn in te delen in de volgende vier stappen:

- alternatieve verblijfplaatsen aanbieden als tijdelijke opvang van het verlies van de potentiële verblijfplaatsen voor de periode tussen de ingreep en de realisatie van de nieuwe situatie;
- visuele inspectie voorafgaand aan de sloop, om afwezigheid beschermde soorten op moment van ingreep aan te tonen;
- in de nieuwe situatie duurzame verblijfsmogelijkheden voor beschermde soorten creëren.

6.2 Mitigerende en compenserende maatregelen

6.2.1 Alternatieve verblijfplaatsen

In fase 1 en 2 zal er voor de volgende aangetroffen verblijfplaatsen of nesten tijdelijke mitigatie van toepassing zijn:

Tabel II: Overzicht van aangetroffen soorten in het plangebied en de te realiseren preventieve maatregelen

verblijfplaats	Aangetroffen nesten of verblijfplaatsen	Te realiseren preventieve maatregelen	Omvang maatregel 1	Compensatiefactor
1	1 zomer- en paarverblijf van 1 gewone dwergvleermuis.	tijdelijke kasten in omgeving binnen 200 meter	4 kasten type VK MP 01	4
2	1 zomerverblijf van 2 gewone dwergvleermuis.	tijdelijke kasten in omgeving binnen 200 meter	4 kasten type VK MP 01	4

6.3 Tijdstip en locatie mitigerende en compenserende maatregelen

De in tabel II genoemde maatregelen zijn gerealiseerd in de zoekgebieden die zijn aangegeven in figuur 16. De mitigerende maatregelen, bestaand uit het plaatsen van 8 vleermuiskasten, worden binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats opgehangen. De kasten zijn opgehangen op 27 juli 2018 en hangen op verschillende windrichtingen, op minimaal 4 meter hoogte en niet direct bij een lichtbron.

De kasten die zijn opgehangen zijn van het type VK MP 01 (zie figuur 9). Deze kasten voldoen aan de eisen die worden gesteld in het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis (BIJ12, versie juli 2017).

De kasten dienen een gewenningstijd te hebben van drie maanden in de actieve periode van vleermuizen (april tot en met oktober) dit betekent dat de kasten uiterlijk eind juli opgehangen zouden moeten zijn. Omdat de kasten op 27 juli worden opgehangen wordt voldaan aan deze eis.

Figuur 9. Vleermuiskast van het type VK MP 01 (bron: Vivara Pro).

Figuur 10. Preventieve maatregelen ter compensatie van de aanwezigheid van twee zomerverblijfplaatsen in de onderzoekslocatie.

6.4 Visuele inspectie voorafgaand aan de sloop

Omdat de werkzaamheden in de winterperiode worden uitgevoerd wordt aangenomen dat er op dat moment geen vleermuizen in de bebouwing op de onderzoekslocatie aanwezig zijn, maar in het mas-sawinterverblijfplaats in de nabijgelegen kerk. In milde tot warme winters is het niet volledig uit te sluiten dat er achter de regenpijpen waar verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen zijn aangetroffen, incidenteel een vleermuis kan verblijven. Om te voorkomen dat met de sloopwerkzaamheden gewone dwergvleermuizen worden verwond of gedood wordt daarom voorgesteld om kort voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden de ruimte achter de invliegopeningen visueel te inspecteren op de aanwezigheid van vleermuizen. Indien er geen vleermuizen worden aangetroffen kunnen de werkzaamheden zonder extra maatregelen starten. Indien er wel vleermuizen worden aangetroffen zullen de betreffende openingen ongeschikt gemaakt moeten worden alvorens gestart kan worden met de werkzaamheden. De visuele inspectie zal gebeuren met behulp van een hoogwerker en een zaklamp en endoscoopcamera. De visuele inspectie zal ook worden beschreven in het ecologisch werkprotocol.

6.5 Duurzame maatregelen in nieuwbouw

Om te zorgen dat op de lange termijn het aanbod van zomerverblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuizen op de onderzoekslocatie behouden blijft zullen in de nieuwbouw duurzame maatregelen getroffen moeten worden.

De duurzame maatregelen dienen te bestaan uit het verwerken van inbouwkasten voor gewone dwergvleermuizen. De kasten die zijn gekozen zijn van het type IB VL 01 (of vergelijkbaar) en voldoet volgens het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis aan de eisen van een alternatieve zomerverblijfplaats. Er dienen 8 inbouwkasten in de nieuwbouw verwerkt te worden ter compensatie van 2 zomerverblijfplaatsen. De kasten dienen op minimaal 4 meter hoogte geplaatst te worden op verschillende windrichtingen.

Verder dient er een vrije aanvliegroute naar de invliegopening te zijn en dienen de kasten niet direct bij een lichtbron geplaatst te worden.

De exacte locatie van de permanente voorzieningen is op het moment van schrijven van onderhavige rapportage nog niet bekend. Zodra de exacte locaties bekend zijn, zal dit worden gecommuniceerd met de provincie Gelderland.

6.6 Zorgvuldig handelen en zorgplicht

Aan het zorgvuldig handelen en de zorgplicht wordt voldaan door het werken buiten de gevoelige perioden van de betreffende soorten. De wijze waarop de werkzaamheden betreffende het ongeschikt maken wordt uitgevoerd, zal worden beschreven in een ecologisch werkprotocol. Hierin wordt beschreven op welke wijze het beschadigen van vleermuizen wordt voorkomen, hoe te handelen bij het aantreffen van een vleermuis, hoe te handelen bij onvoorziene omstandigheden. Tevens wordt vastgelegd welke partijen betrokken zijn bij de werkzaamheden en welke verantwoordelijkheden deze partijen hebben ten aanzien de uitvoering.

Figuur 11. Inbouwsteen voor vleermuizen type IB VL 01 (bron: Vivara Pro).

7 SAMENVATTING

Econsultancy heeft in opdracht van Wonion een projectplan opgesteld in het kader van de Wet natuurbescherming, ten behoeve van de voorgenomen sloop van de bebouwing ter plaatse van Kerkplein 3 te Gendringen.

De volgende onderzoeksvragen zijn beantwoord:

- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied aanwezig?
 - Het betreft de gewone dwergvleermuis.
- Welke functie heeft het plangebied voor de soorten?
 - In de bebouwing op de onderzoekslocatie is één zomer- en paarverblijfplaats en één zomerverblijfplaats van in totaal drie gewone dwergvleermuizen vastgesteld.
- Wat is de omvang en duurzame staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populaties van beschermde soorten?
 - Vanwege het geringe aantal verblijfplaatsen is de duurzame staat van instandhouding van de soort niet in het geding.
- Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen behouden?
 - Doordat voor alle vaste rust- of verblijfplaatsen voldoende tijdelijke maatregelen worden getroffen tijdens de werkzaamheden, en permanente maatregelen na afloop van de werkzaamheden blijft de functionaliteit te allen tijden behouden.
- Welke eigenschappen van het gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
 - Het betreft een zorgcomplex waarbij enkele invliegopeningen bij de regenpijp toegang geven tot een verblijfplaats en daarmee dienst doen als zomerverblijfplaats voor gewone dwergvleermuizen.
- Hoe groot wordt het succes van de te nemen maatregelen ingeschat?
 - De maatregelen zijn conform de goedgekeurde kennisdocumenten van de betreffende soorten en daarmee afdoende bewezen effectief.
- Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen?
 - Het betreft het zorgvuldig handelen en een visuele inspectie voorafgaand aan de sloop. Dit zal worden beschreven in een ecologisch werkprotocol.
- Zijn er voor de streng beschermde soorten geen meer bevredigende oplossingen.
 - Het bestaande gebouw is technisch en functioneel verouderd en zal daarom gesloopt worden. In het nieuw te bouwen gebouw kunnen ouderen wonen in een modern woonzorggebouw en kan op een verantwoorde wijze zorg verleend worden.
- Welk wettelijk belang is er waardoor de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd?
 - De ontheffing op Artikel 3.5 lid 4 wordt aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit de habitatrichtlijn en in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De voorgenomen ingreep heeft als doel op een verantwoorde wijze zorg te kunnen verlenen, de ontheffing wordt daarom aangevraagd in het belang van de volksgezondheid.

Econsultancy
Doetinchem, 21 augustus 2018

